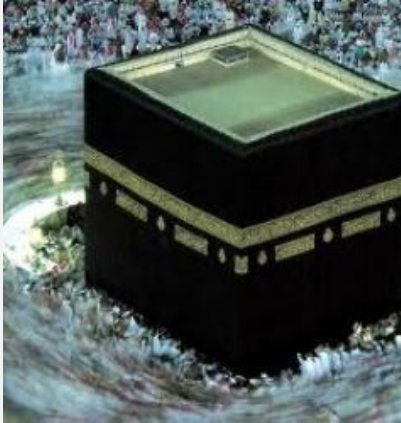

برخی اعمال شب و روز عرفه و عید قربان

عرفه روزی است که حق تعالی بندگان خویش را به عبادت و طاعت خود فرا خوانده و سفره های جُود و احسان خود را برای ایشان گسترانیده و شیطان در این روز خوار و حقیرتر و رانده تر و خشناک ترین اوقات را خواهد داشت.

عرفه روزی است که حق تعالی بندگان خویش را به عبادت و طاعت خود فرا خوانده و سفره های جُود و احسان خود را برای ایشان گسترانیده و شیطان در این روز خوار و حقیرتر و رانده تر و خشناک ترین اوقات را خواهد داشت. روایت شده که حضرت امام زین العابدین (ع) در روز عرفه صدای سائلی را شنید که از مردم تقاضای کمک می کرد. امام به او فرمود: ((ویحک! أغیرالله تسأل فی هذا الیوم. إنه لیرجی لما فی بطون الحبالی فی هذا الیوم أن یکون سعیداً!)) وای بر تو آیا در این روز از غیر خدا تقاضا می کنی؟ حال آن که در این روز امید می رود که بچه ها در شکم هم از فضل خدا بی نصیب نمانند و سعید شوند.

(وسائل الشیعه، ج 10، ص 28)

روز عرفه از روزهای پرفضیلتی است که زمینه و بستر مناسب برای بهره مندی هرچه بهتر از برکات الهی آماده است، انجام برخی اعمال در این زمان مشخص، موجب نزدیکی سازنده تر به خالق هستی و کسب خیرات دنیوی و اخروی بیشتر است .
***** اعمال شب عرفه

شب نهم از شب های متبرک و شب مناجات با قاضی الحاجات است و توبه در آن شب مقبول و دعا در آن مستجاب است. عبادت در این شب، اجر صد و هفتاد سال عبادت را دارد. برای شب عرفه چند عمل وارد شده است:

* [به نقل کفعمی] تسبیحات عشر را که در اعمال روز عرفه آمده است را هزار مرتبه خوانده شود .

* زیارت امام حسین (ع)

به این امید که توفیق اعمال شب عرفه را یافته باشید، به اعمال روز عرفه می پردازیم.

***** فضایل روز عرفه

روز نهم ذیحجه روز عرفه و از اعیاد عظیمه است اگرچه به اسم عید نامیده نشده است .

امام صادق (ع):

هر چه می خواهی برای خود دعا کن که آن روز (روز عرفه) روز دعا و درخواست است.

عرفه روزی است که حق تعالی بندگان خویش را به عبادت و طاعت خود فرا خوانده و سفره های جُود و احسان خود را برای ایشان گسترانیده و شیطان در این روز خوار و حقیرتر و رانده تر و خشناک ترین اوقات را خواهد داشت.

روایت شده که حضرت امام زین العابدین (ع) در روز عرفه صدای سائلی را شنید که از مردم تقاضای کمک می کرد. امام به او فرمود: وای بر تو آیا در این روز از غیر خدا تقاضا می کنی؟ حال آن که در این روز امید می رود که بچه ها در شکم هم از فضل خدا بی نصیب نمانند و سعید شوند.

***** برخی اعمال روز عرفه

* غسل که مستحب است قبل از زوال انجام شود

* زیارت امام حسین (ع)

که از هزار حج و هزار عمره و هزار جهاد بالاتر است و احادیث، در کثرت فضیلت زیارت آن حضرت در این روز متواتر است و اگر کسی توفیق یابد که در این روز در تحت قُبّه مقدسه آن حضرت باشد ثوابش کمتر از کسی که در عرفات است نیست.

* بعد از نماز عصر پیش از آن که مشغول به خواندن دعا های عرفه شود در زیر آسمان دو رکعت نماز بجا آورد و نزد حق تعالی به گناهان خود اعتراف و اقرار کند تا به ثواب عرفات رستگار شود و گناهانش آمرزیده گردد.

پس چون وقت زوال شد زیر آسمان رُود و نماز ظهر و عصر را با رکوع و سجود نیکو به عمل آورد و چون فارغ شود دو رکعت نماز اقامه کند. در رکعت اول بعد از حمد، توحید و در دوم بعد از حمد، قل یا ایها الکافرون خوانده شود. و بعد از آن چهار رکعت نماز گزارد که در هر رکعت بعد از حمد، توحید پنجاه مرتبه بخواند. که این نماز، همان نماز حضرت امیرالمؤمنین (ع) است .

* شیخ کفعمی در مصباح فرموده مستحب است روزه روز عرفه برای کسی که ضعف پیدا نکند و مانع دعا خواندن او نشود.

* مستحب است غسل پیش از زوال و زیارت امام حسین (ع) در روز و شب عرفه .

***** تسبیحات حضرت رسول (ص) در روز عرفه:

سُبْحَانَ الَّذِی فِی السَّمَاءِ عَرْشُهُ سُبْحَانَ الَّذِی فِی الْأَرْضِ حُكْمُهُ

منزه است خدایی که در آسمان است عرش او منزه است خدایی که در زمین است فرمان و حکمش
 سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْقُبُورِ قَضَاؤُهُ سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْبَحْرِ سَبِيلُهُ
 منزه است خدایی که در گورها قضا و فرمانش جاری است منزه است خدایی که در دریا راه دارد
 سُبْحَانَ الَّذِي فِي النَّارِ سُلْطَانُهُ سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْجَنَّةِ رَحْمَتُهُ
 منزه است خدایی که در آتش دوزخ سلطنتش موجود است منزه است خدایی که در بهشت رحمت او است
 سُبْحَانَ الَّذِي فِي الْقِيَمَةِ عَدْلُهُ سُبْحَانَ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاءَ سُبْحَانَ
 منزه است خدایی که در قیامت عدل و دادش برپا است منزه است خدایی که آسمان را بالا برد منزه است خدایی
 الَّذِي بَسَطَ الْأَرْضَ سُبْحَانَ الَّذِي لَا مَلْجَأَ وَلَا مَتَجًا مِنْهُ إِلَّا إِلَيْهِ پس
 که زمین را گسترده منزه است خدایی که ملجأ و پناهی از او نیست جز بسوی خودش
 بگو سُبْحَانَ اللَّهِ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ صد مرتبه و بخوان
 منزه است خدا و حمد از آن خدا است و معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر از توصیف است .
 ***** ذکر صلوات از حضرت صادق (ع):

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ يَا مَنْ هُوَ أَقْرَبُ إِلَيَّ مِنْ حَبْلِ الْوَرِيدِ يَا
 خدایا از تو خواهم ای کسی که او نزدیکتر است به من از رگ گردن ای
 مَنْ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَ قَلْبِهِ يَا مَنْ هُوَ بِالْمَنْظَرِ الْأَعْلَى وَبِالْأَفْقِ
 که حائل شود میان انسان و دلش ای که او در دیدگاه اعلی است و در افق
 الْمُبِينِ يَا مَنْ هُوَ الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى يَا مَنْ لَيْسَ كَمِثْلِهِ
 آشکاری است ای که او بخشاینده است و بر عرش استیلا دارد ای که نیست مانندش
 شَيْءٌ وَ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ
 چیزی و او شنوا و بینا است از تو خواهم که درود فرستی بر محمد و آل محمد .
 ** و بخواه حاجت خود را که برآورده خواهد شد انشاءالله تعالی پس بخوان این صلوات را که از حضرت صادق (ع) منقول است که
 هر که بخواید مسرور کند محمد و آل محمد را در صلوات بر ایشان بگوید:

اللَّهُمَّ يَا أَجْوَدَ مَنْ أَعْطَى وَ يَا خَيْرَ
 خدایا ای بخشنده ترین عطابخشان و ای بهترین
 مَنْ سَأَلَ وَ يَا أَرْحَمَ مَنْ اسْتَرْحَمَ اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فِي
 درخواست شدگان و ای مهربانترین کسی که از او مهربانی جویند خدایا درود فرست بر محمد و آلش در
 الْأَوَّلِينَ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فِي الْآخِرِينَ وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ
 زمره پیشینیان و درود فرست بر محمد و آلش در زمره پسینیان و درود فرست بر محمد
 وَآلِهِ فِي الْمَلَاءِ الْأَعْلَى وَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ فِي الْمُرْسَلِينَ
 و آلش در ساکنین عالم بالا و درود فرست بر محمد و آلش در زمره مرسلین
 اللَّهُمَّ اَعْطِ مُحَمَّدًا وَآلَهُ الْوَسِيلَةَ وَالْقُضِيلَةَ وَالشَّرَفَ وَالرَّفْعَةَ
 خدایا عطا کن به محمد و آلش مقام وسیله و فضیلت و شرف و رفعت
 وَالدَّرَجَةَ الْكَبِيرَةَ اللَّهُمَّ إِنِّي آمَنْتُ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ
 و درجه بلند خدایا من ایمان آوردم به محمد صلی الله علیه و آله
 وَلَمْ أَرَهُ فَلَا تَحْرِمْنِي فِي الْقِيَمَةِ رُؤْيَاهُ وَارْزُقْنِي صُحْبَتَهُ وَتَوْفَنِي
 با اینکه او را ندیده ام پس در روز قیامت از دیدارش محروم مفرما و مصاحبت و همنشینی او را روزیم فرما
 عَلَى مِلَّتِهِ وَاسْقِنِي مِنْ حَوْضِهِ مَشْرَبًا رَوِيًّا سَائِعًا هَتِيئًا لَا أَظْمَأُ
 و بر کیش او بمیرانم و بنوشانم از حوض او (حوض کوثر) نوشاندنی سیراب و جانبخش و گوارا که
 بَعْدَهُ أَبَدًا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ اللَّهُمَّ إِنِّي آمَنْتُ بِمُحَمَّدٍ صَلَّى
 پس از آن هرگز تشنه نشوم که براستی تو بر هرچیز توانایی خدایا من ایمان آورده ام به محمد صلی
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَلَمْ أَرَهُ فَعَرِّقْنِي فِي الْجَنَّةِ وَجْهَهُ اللَّهُمَّ بَلِّغْ مُحَمَّدًا
 الله علیه و آله و او را ندیده ام پس در بهشت رویش را به من نشان ده خدایا برسان به محمد
 صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَتَى تَحِيَّةَ كَثِيرَةٍ وَ سَلَامًا .
 صلی الله علیه و آله از جانب من تحیتی بسیار و سلامی .

* دعای ام داود خوانده شود .
 * دعای امام حسین (ع) در روز عرفه خوانده شود.
 * در آخر روز عرفه این دعا خوانده شود :
 يَا رَبِّ إِنِّي دُثُّوبِي لَا تَضُرُّكَ وَإِنْ مَغْفِرَتَكَ لِي لَا تَنْقُصُكَ فَأَعْطِنِي مَا لَا
 پروردگارا همانا گناهان من زبانی به تو نزد و محققاً آمرزش تو از من نقصانی به تو نرساند پس عطا کن به من
 يَنْقُصُكَ وَأَغْفِرْ لِي مَا لَا يَضُرُّكَ وَ اِيضًا بَخْوَانِ : اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنِي خَيْرَ مَا

آنچه را نقصانت نرساند و بیمارز برایم آنچه را زیانت نزنند خدایا محرومم مکن از آن خیری که
 عِذْكَ لِشَرِّ مَا عِندِي فَإِنْ أَتَتْ لَمْ تَرْحَمْنِي بِتَعَبِي وَ تَصَبِي فَلَا
 نزد تو است بخاطر آن شری که در پیش من است اگر تو به رنج و خستگیم رحم نمی کنی پس
 تخرمنی اجْرَ الْمُصَابِ عَلَي مُصِيبَتِهِ
 محرومم مدار از پاداش مصیبت دیده ای بر مصیبتش .
 * دعای مشلول خوانده شود.

***** اعمال شب و روز عید قربان

شب دهم ذیحجه از شب‌های مبارک است. و جزء چهار شبی است که احیاء و شب زنده داری در آنها مستحب است.
 در شب عید قربان، درهای آسمان باز است. برای این شب اعمالی ذکر شده است:

1- زیارت امام حسین علیه السلام .

2- خواندن دعای "یا دائم الفضل علی البریة" که در شب جمعه هم وارد شده است.

روز دهم ذیحجه، روز عید قربان است و بسیار روز شریفی است و اعمال آن چند چیز است:

1- غسل . که در این روز ست مؤکد است و بعضی از علماء واجب دانسته‌اند.

2- اقامه نماز عید قربان، به همان نحو که در عید فطر ذکر شده است. اما در این روز مستحب است که بعد از نماز، با گوشت قربانی افطار شود.

3- خواندن دعاهایی که وارد شده پیش از نماز عید و بعد از آن و در اقبال ذکر شده و شاید بهترین دعاهای این روز، دعای چهل و هشتم صحیفه سجادیه باشد که اول آن "اللهم هذا یوم مبارک" است.

4- خواندن دعای چهل و ششم صحیفه سجادیه که اینگونه آغاز می‌شود: "یا مَنْ یَرْحَمُ مَنْ لَا یَرْحَمُهُ الْعِبَادُ".

5- خواندن دعای ندبه .

6- قربانی کردن؛ که ست مؤکد است .

7- خواندن تکبیرات برای کسی که در منا باشد بعد از پانزده نماز که اولش نماز ظهر روز عید است و آخرش نماز صبح روز سیزدهم است. و کسانی که در سایر شهرها هستند نیز بعد از ده نماز از ظهر روز عید تا صبح دوازدهم این تکبیرات را بگویند. تکبیرات بنا بر روایت صحیح در اصول کافی از این قرار است:

اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ اللَّهُ أَكْبَرُ

خدا بزرگتر از توصیف است، معبودی جز خدا نیست و خدا بزرگتر است، و ستایش خاص خدا است

اعلی ما هدانا الله اکبر علی ما رزقنا من بهیمة الانعام

خدا بزرگتر است بر آنچه ما را راهنمایی کرد خدا بزرگتر است بر آنچه روزی ما کرد از چهارپایان انعام (شتر و گاو و گوسفند) وَالْحَمْدُ لِلَّهِ عَلَي مَا ابْلانا.

و ستایش خاص خدا است برای آنکه آزمود ما را .

و مستحب است که به مقداری که توانایی است این تکبیرات بعد از نمازها تکرار شود.

منبع: مفاتیح الجنان

گردآوری و تنظیم: رضا صابری خورزوقی